

Uluslararası Anlayış, İşbirliği ve Barış için Eğitim ile İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerle ilgili Eğitime İlişkin Tavsiye Kararı (*)

19 Kasım 1974

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nun 17 Ekim – 23 Kasım tarihleri arasında Paris'te gerçekleştirilen Genel Konferansın 18. oturumunda,

Uluslararası anlayışı, işbirliğini, barışı ve insan hakları ile temel özgürlüklere saygıyı desteklemek amacıyla, devletlerin Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda, UNESCO Anayasası'nda, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde ve Savaş Kurbanlarının Korunmasına Yönelik 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmeleri'nde ileri sürülen amaçları eğitim yoluyla gerçekleştirme konusunda üzerlerine düşen sorumluluğuna dikkat ederek,

Üye Devletlerde, adalet, özgürlük, insan hakları ve barışın geliştirilmesi adına herkesin eğitimini garanti etmek için düzenlenen herhangi bir aktiviteyi cesaretlendirmek ve desteklemek için UNESCO'ya düşen sorumluluğu teyit ederek,

UNESCO ve Üye Devletlerin etkinliklerinin bazen, sayıları artmakta olan ilköğretim öğrencilerinin, öğrencilerin, eğitimlerine devam eden genç ve yetişkinlerin ve eğitimcilerin sadece küçük bir azınlığı üzerinde etkisinin olmasına ve eğitim programının ve uluslararası eğitim yöntemlerinin her zaman katılımcı genç ve yetişkinlerin hevesli eylemleri ve ihtiyaçlarına uyum sağlamamasına işaret ederek,

Buna ek olarak, birçok hususta halen bildirilen düşünceler, deklare edilen amaçlar ile gerçek durum arasında yaygın bir dengesizliğin var olduğuna işaret ederek,

Onyedinci oturumda, bu eğitimin Üye Devletler için bir tavsiye kararının konusu olması gerektiği kararlaştırılmış olarak,

1974 Yılı Kasım ayının 19. gününde işbu tavsiye kararı alınmıştır.

Genel Konferans, Üye Devletlerin, bu tavsiye kararında öne sürülen ilkeleri kendi bölgeleri içerisinde yürürlüğe koymaları için, yasal ya da her bir devletin anayasal uygulamasına uygun olmasını gerektiren diğer adımların atılarak aşağıdaki hükümleri uygulamaları gerektiği tavsiyesinde bulunmaktadır.

Genel Konferans; bu tavsiye kararıyla, Üye Devletlerin otoritelerinin, okul eğitiminden sorumlu kişilerin ve bölümlerin, yükseköğrenim ve okul-dışı eğitimin, öğrenciler ve gençlik hareketleri gibi gençler ve yetişkinler arasında eğitimsel çalışma yürüten çeşitli organizasyonların, okul aile birliklerinin, öğretmen dernekleri ve ilgili diğer toplulukların dikkatini çekme tavsiyesinde bulunmaktadır.

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

Genel Konferans, Üye Devletlerin Genel Konferans tarafından kararlaştırılacak tarihlerde ve formda olmak üzere, bu tavsiye kararı gereğince alınan eylemlere ilişkin Genel Konferans'a rapor sunmalarını tavsiye etmektedir.

I. Terimlerin Önemi

1. Bu tavsiye kararının amaçları için:

(a) “Eğitim” kelimesi kişisel kapasitelerin, tutumların, yeteneklerin ve bilgilerin tümünün ulusal ve uluslararası toplumlarda ve onların yararına olacak şekilde, bireylerin ve sosyal grupların bilinçli bir gelişmeyi öğrenmeleri yoluyla ortaya çıkan sosyal yaşam sürecinin tamamı anlamına gelir. Bu süreç özel faaliyetlerle sınırlandırılmaz.

(b) “Uluslararası anlayış” “işbirliği” ve “barış” terimleri, insan hakları ve temel özgürlüklere saygı gösteren, farklı sosyal ve politik sistemlere sahip devletler ve insanlar arasındaki dost yanlısı ilişkiler ilkesine dayalı olan bölünemez bir bütünlük olarak düşünülür. Bu tavsiye kararı metninde, bu terimlerin farklı çağrışımları bazen kısa ve öz bir ifadeyle “uluslar arası eğitim” olarak bir araya getirilir.

(c) “İnsan hakları” ve “temel özgürlükler”, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar ile Sivil ve Siyasi Politik Haklar Uluslararası Sözleşmelerinde tanımlanan kavramlardır.

II. Kapsam

2. Bu tavsiye kararı eğitimin tüm aşamalarını ve şekillerini ilgilendirir.

III. Temel İlkeler

3. Eğitim, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda, UNESCO Anayasası'nda ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde, özellikle 26. Madde'nin 2. Paragrafı'nda geçen “Eğitim, insan kişiliğinin tam gelişmesini, insan haklarıyla temel özgürlüklere saygının güçlenmesini amaç olarak almalıdır. Eğitim bütün uluslar, ırklar ve dini topluluklar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu güçlendirmeli ve Birleşmiş Milletler'in barışın sürdürülmesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.” ifadesi ortaya konulan hedefler ve amaçlarla aşılmalıdır.

4. Her bireyin, paragraf 3'de belirtilen hedeflerin yerine getirilmesine aktif olarak katkıda bulunmasını sağlamak; bireylerin ve toplumların yaşamlarını etkileyen dünya problemlerini çözmeye uluslararası dayanışma ve işbirliğini geliştirmek için aşağıdaki hedefler eğitimsel politikalara yol gösteren temel prensipler olarak değerlendirilmelidir:

(a) Eğitimdeki her seviyede ve onun tüm biçimlerinde uluslararası bir boyut ve küresel bir bakış açısı;

(b) Etnik kültürler ve diğer ülkelerin kültürleri de dâhil olmak üzere, bütün insanlara, onların

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

kültürlerine, uygarlıklarına, değerlerine ve yaşam biçimlerine karşı saygı ve anlayış;

(c) Halklar ve uluslar arasındaki küresel işbirliğinin geliştirilmesine dair farkındalık;

(d) “Öteki”yle iletişim yeteneği;

(e) Sadece hakları değil, aynı zamanda bireylerin, sosyal grupların ve ulusların her birinin değerine yönelik yükümlü oldukları görevlere dair bilinç/farkındalık;

(f) Uluslararası dayanışma ve işbirliğinin gerekliliğini anlama;

(g) Kendi toplumunun, ülkesinin ve bütünüyle dünyanın problemlerini çözmeye yer almaya bireysel olarak hazır bulunma/istekli olma.

5. Öğrenme, eğitim, bilgilendirme ve eylemin bir bileşiminden oluşan uluslararası eğitim uygun bir şekilde bireyin entelektüel ve duygusal gelişiminin ilerlemesine katkıda bulunmalıdır. Daha az imkâna sahip gruplara ilişkin, sosyal sorumluluk duygusu ve dayanışmayı geliştirmeli ve günlük uygulamada eşitlik ilkelerinin gözlemine önderlik etmelidir. Aynı zamanda, bireyin, problemlere yönelik, ulusal ve uluslar arası bir düzeyde eleştirel bakış açısı edinmesini sağlayan nitelik, kabiliyet ve beceriler geliştirmesine; gerçekleri, düşünce ve fikirleri anlama ve açıklamasına; bağımsız tartışmaları kabul etmesine ve bu tartışmalarda yer almasına; herhangi bir tartışmaya uygulanabilir basit prosedür kurallarını gözlemlemesine ve değer yargılarını ve kararlarını ilgili gerçek ve etkenlerin rasyonel analizine dayandırmasına yardımcı olmalıdır.

6. Eğitim; yayılma, saldırı ve hâkimiyet kurma amaçları için savaşa başvurmanın ya da baskı kurma amacıyla şiddet ve güç kullanmanın kabul edilemezliğini vurgulamadır ve barışın sürekliliği için her bireyin kendi sorumluluklarını anlamasını ve üstlenmesini sağlamalıdır. Dünya barışının güçlendirilmesine ve uluslar arası anlayışa; sömürgecilik ve yeni dönem-sömürgeciliğin her şekline ve manifestosuna karşı mücadele etme aktivitelerine; ve bu tavsiye kararının amaçlarına ters düşen, ırkçılığın her çeşidine ve biçimine, faşizme, ulusal ve ırksal nefret geliştiren diğer ideolojilerin yanı sıra ırk ayrımına karşı mücadeleye katkıda bulunmalıdır.

IV. Ulusal politika, planlama ve yönetim

7. Her Üye Devlet, uluslararası anlayış ve işbirliğine; adil barışın sürekliliği ve gelişimine; sosyal adaletin oluşturulmasına; insan hakları ve temel özgürlüklere ve bunun uygulanmasına saygı gösterilmesine; önyargıların, yanlış anlamaların, eşitsizliklerin ve bu amaçların başarısını engelleyen bütün adaletsizlik türlerinin yok edilmesine katkılarını güçlendirmeyi ve eğitimin her formunda eğitimin yararını artırmayı hedefleyen ulusal politikaları formüle etmeli ve uygulamalıdır.

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

8. Üye Devletler, Millî Komisyonlar ile işbirliği içinde, bakanlıklar ve bölümler arasında ve uluslararası eğitimde düzenlenmiş eylem programlarının planlama ve yürütme çabalarının koordinasyonunda işbirliği ve beraberliği sağlamak için adım atmalıdırlar.

9. Üye Devletler, kendi yasal hükümleriyle tutarlı olarak, bu tavsiye kararını uygulamak için gerekli finansal, yönetsel materyal ve moral desteği sağlamalıdırlar.

V. Öğrenme, öğretme ve eylemin belirli yönleri

Etik ve bireysel yönü

10. Üye Devletler, öğrenme ve öğretme sürecinde, ulusların ve insanların eşitlik ve gerekli dayanışmanın farkına varılmasına dayalı tavır ve davranışları güçlendirmek ve geliştirmek için uygun adımları atmalıdırlar.

11. Üye Devletler, eğitimin her düzey ve biçimdeki günlük uygulamasında İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin ve Her Türlü Irk Ayrımcılığının Tasfiye Edilmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ilkelerine başvurarak ve böylece her bir bireyin kişisel olarak eğitimin belirlenen yönde genişletilmesi ve yenilenmesine katkıda bulunmasını sağlayarak, bu ilkelerini her bir çocuğun, her bir gencin ya da yetişkinin kişiliğinin gelişmesinde tamamlayıcı kısım olduğunu garantilemek için adım atmalıdırlar.

12. Üye Devletler, eğitimcileri, öğrencilerle işbirliğiyle, aileleri, ilgili kurumları ve toplumu, çocukların ve yetişkinlerin yaratıcı hayalgüçlerine ve onların sosyal aktivitelerine hitab eden yöntemler kullanmaya ve böylece onları, sosyal görevlerini gerçekleştirmek ve diğerlerinin haklarını tanıyıp, bu haklara saygı duyarken hak ve özgürlüklerini uygulamaya hazırlamak için teşvik etmelidirler.

13. Üye Devletler, temel problemleri çözme prosedürlerinden haberdar olmak ve toplumun kültürel yaşantısında ve kamu ilişkilerinde yer almak için, eğitimin her aşamasında, her insanın işlem yöntemi bilgisi ve yerel, ulusal ya da uluslararası kamu enstitüleri çalışmaları bilgisi edinmesini sağlayan aktif bir yurttaşlık öğretimini desteklemelidirler. Her nerede mümkünse, bu katılım, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde problemleri çözmek için eğitim ve eylemi giderek daha çok birleştirmelidir.

14. Eğitim, ülkeler arasındaki zıtlık ve gerilimlerin altında yatan ekonomik ve politik bir doğanın tarihsel ve çağdaş etkenlerinin eleştirel analizini ve anlayış, uluslararası işbirliği ve dünya barışının gelişimine asıl engel oluşturan bu zıtlıkların üstesinden gelme yolları çalışmasını içermelidir.

15. Eğitim insanların gerçek çıkarlarını ve bu çıkarların savaşları körükleyen, ekonomik ve politik gücü elinde bulunduran tekellerin çıkarlarıyla uyumsuzluğunu vurgulamalıdır.

16. Öğrencilerin katıldıkları çalışmaların ve eğitimsel kurumun düzenlenmesinde, öğrenci katılımı bireysel eğitimde bir etken ve uluslararası eğitimde önemli bir unsur olarak düşünülmelidir.

Kültürel Yönler

17. Üye Devletler, aralarındaki farklılıkların karşılıklı olarak takdir edilmesini cesaretlendirmek için farklı kültürlerin, onların karşılıklı etkileşiminin, yaşama biçimlerinin ve perspektiflerinin öğrenilmesini eğitimin değişik tür ve aşamalarında yaygınlaştırmalıdır. Bu tür bir öğrenim, diğer şeylerin arasında, uluslararası ve kültürlerarası anlayışın yaygınlaştırılması anlamında yabancı dillerin, uygarlıkların ve kültürel mirasların öğretilmesine gereken önemi vermelidir.

18. Eğitim, hem güç kullanımına dayalı uluslararası ilişkileri, haksızlığı, refah-eşitsizliğini ve insanın hayatta kalmasını etkileyen temel problemleri sürdüren ve şiddetlendiren şartların bozulmasına, hem de onları çözmeye yardımcı olabilecek uluslararası işbirliği önlemlerine doğru yönlendirilmelidir. Bu bağlamda mutlaka disiplinler arası bir nitelikte olması gereken eğitim, şu gibi problemlerle ilişkilendirilmelidir:

(a) insanların hak eşitliği ve özgür irade hakları;

(b) barışın sürekliliği; farklı savaş türleri ve bu savaşların sebepleri ve etkileri; silahsızlanma; bilim ve teknolojinin savaş gibi amaçlar ve barış ve süreçteki amaçlar doğrultusunda kullanımının kabul edilmezliği; ekonominin doğası ve etkisi, ülkeler arasındaki kültürel ve politik ilişkiler ve özellikle barışın sürekliliği için bu ilişkilerde uluslararası hukukun önemi;

(c) mültecilerin de hakları dâhil olmak üzere, insan haklarının gözlemi ve uygulamasını sağlamak için harekete geçme; ırkçılık ve ırkçılığın yok edilmesi; ayrımcılığın her biçimiyle savaşma;

(d) ekonomik büyüme ve sosyal gelişme ve bunların sosyal adaletle ilişkisi; sömürgecilik ve sömürge kolonilerinden çekilme; gelişmekte olan ülkelere yardım etme yolları ve araçları; okuma-yazma bilmemeye karşı mücadele; hastalık ve kıtlığa karşı seferberlik; daha iyi bir hayat kalitesi ve erişilebilir en yüksek sağlık standardı için mücadele; nüfus artması ve buna bağlı sorunlar;

(e) doğal kaynakların kullanımı, yönetimi ve muhafaza edilmesi, çevre kirliliği;

(f) insanlığın kültürel mirasının korunması;

(g) Birleşmiş Milletler sisteminin, eylemlerini ilerletmek ve güçlendirmek için bazı problem ve olasılıkları çözme çabalarındaki eylemlerinin rolü ve yöntemleri.

19. Uluslararası ilişkilerde yer alan, artarak çeşitlenen görev ve sorumlulukların uygulanmasıyla doğrudan ilgili olan bu bilim ve disiplinlerin çalışmalarını geliştirmek için adımlar atılmalıdır.

Diğer Yönler

20. Üye Devletler, eğitimsel yetkilileri ve eğitimcileri; bu tavsiye kararıyla paralel olarak planlanan, insan haklarında ve uluslararası işbirliğinde uygulanmasında yer alan konuların karmaşıklığına uyarlanmış, disiplinler arası, probleme yönelik, karşılıklı etki, destek ve dayanışma düşüncelerini örnekleyen bir eğitim vermek için cesaretlendirmelidirler. Bu tür programlar belirli eğitimsel hedeflerin yeterli araştırma, deneme ve tanımına dayandırılmalıdır.

21. Üye Devletler, uluslararası eğitim aktivitesinin özellikle ilişkilerdeki hassas ya da patlamaya hazır sosyal problemleri içeren durumlarda, örneğin, eğitime ulaşmada belirgin fırsat eşitsizliklerinin olduğu yerde, yürütüldüğünde, özel dikkat ve kaynak gerektirdiğini, garanti etmeye gayret göstermelidirler.

VI. Eğitimin çeşitli sektörlerinde eylem

22. Eğitimin her seviyesinde ve şeklinde uluslararası ve kültürlerarası bir boyut geliştirmek ve aşılacak için çabalar arttırılmalıdır.

23. Üye Devletler, uluslararası eğitim programlarını, UNESCO'nun yardımıyla, yürüten Ortak Okullar deneyiminden yararlanmalıdırlar. Üye Devletlerdeki Ortak Okullar ile ilgili olanlar, diğer eğitimsel enstitü programı ve sonuçlarının genel uygulaması yönündeki çalışmayı genişletme çabalarını güçlendirmeli ve yenilemelidirler. Diğer Üye Devletlerde, benzer eyleme bir an önce başlanılmalıdır. Aynı zamanda, başarılı uluslararası eğitim programları yürütmüş olan diğer eğitimsel enstitüler deneyimi de çalışılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

24. Irk üzerine davranışlar gibi temel davranışların sıklıkla okul öncesi dönemde şekillenmesi nedeni ile Üye Devletler okul öncesi eğitim konusunda bu tavsiye kararının amaçlarına cevap verecek aktiviteleri teşvik etmelidirler.

Bu bağlamda, ebeveynlerin tutumları, çocukların eğitimi için önemli bir etken olarak dikkate alınmalıdır ve paragraf 30'da bahsi geçen yetişkin eğitimi, ebeveynlerin okul-öncesi eğitimdeki rolleri için hazırlığına özel bir önem vermelidir.

İlk okul, oyunları da içeren çeşitli durumlarda, çocukların kendi haklarının farkına varmalarına, sorumluluklarını kabul ederlerken kendilerini ortaya koymalarına imkan verecek, onların daha büyük toplumlara-aileye, okula, sonra yerel, ulusal, ve dünya

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

toplumlarına ait olma duygusunu doğrudan deneyimle geliştirecek ve genişletecek şekilde, kendi karakteri ve değeri olan sosyal bir ortam olarak tasarlanmalı ve düzenlenmelidir.

25. Üye Devletler, öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra ilgili otoriteleri, bu tavsiye kararının hedeflerinin başarısına daha etraflıca katkı sağlayabilsin diye, lise sonrası ve üniversite eğitiminin nasıl geliştirilmesi gerektiğini periyodik olarak yeniden incelemeleri için harekete geçirmelidirler.

26. Yükseköğrenim, tüm öğrenciler için, onların çözmeye yardım edecekleri temel problemler bilgisini güçlendirecek bireysel öğrenme ve öğretim etkinliklerini kapsamalı, onlara bu problemlerin çözümünde amaçlanan doğrudan ve sürekli eylem olasılıkları sağlamalı ve onların uluslararası işbirliği duygusunu geliştirmelidir.

27. Lise sonrası eğitim kurumları, özellikle üniversiteler, artan sayıda insana hizmet verdikleri için, onların hayat boyu eğitimde genişletilmiş işlevinin parçası olarak uluslararası eğitim programları yürütmeli ve her öğretimde evrensel bir yaklaşım benimsemelidirler. Bu eğitim kurumları, kendileri için uygun kitle iletişim araçlarını kullanarak, öğrenme olanakları, insanların gerçek ilgi alanlarına, problemlerine ve isteklerine uyarlanmış etkinlikler ve fırsatlar sağlamalıdır.

28. Uluslararası işbirliğinin çalışma ve uygulamasını geliştirmek için, lise sonrası eğitim kurumları, rollerinin doğasına uygun olarak, yabancı profesörlerden ve öğrencilerden ziyaretler, farklı ülkelerdeki araştırma grupları ve profesörler arasında profesyonel işbirliği gibi uluslararası eylem türlerinden sistemli bir şekilde yararlanmalıdırlar. Özellikle, dilsel, sosyal, duygusal ve kültürel engeller, gerilimler, hem yabancı öğrencileri hem de ev sahibi kurumları etkileyen tavır ve hareketler üzerine araştırmalar ve deneysel çalışmalar yürütülmelidir.

29. Özelleştirilmiş mesleki eğitimin her aşaması, öğrencilerin toplumlarını kalkındırmada, uluslararası işbirliğini geliştirmede, barışı sürdürme ve geliştirmede, kendi rollerini ve mesleklerinin rollerini anlamalarını sağlamak ve rollerini mümkün olduğunca erken üstlenmeleri için uygulamalı bir eğitim içermelidir.

30. Yetişkin eğitimini de içeren okul-dışı eğitimin biçimleri ve amaçları her ne olursa olsun, aşağıdaki düşüncelere dayandırılmalıdır:

(a) Uluslararası eğitimin uygun ahlaki, bireysel, bilimsel ve teknik unsurlarını içermesi gereken bütün okul-dışı eğitim programlarında, mümkün olduğunca evrensel bir yaklaşım uygulanmalıdır.

(b) İlgili tüm topluluklar; bireyin tavırlarında olumlu harekete geçmeyi teşvik etmek için,

bilgiyi ve eğitimsel seferberliğin ve bu tavsiye kararının hedefleriyle bağlantılı olarak planlanan programlar anlayışını yaymak için ve kitle iletişim araçlarını, kendi kendini eğitimi, etkileşimli öğrenme ve bireye ilgili bilgiyi ileten müze ve halk kütüphaneleri gibi enstitüleri kullanmak ve adapte etmek için çabalarını birleştirmelidir.

(c) İlgili kamu toplulukları ya da özel topluluklar, gençlik merkezleri ya da kulüplerinin sosyal ve kültürel aktiviteleri, kültürel merkezler, halk merkezleri ya da sendikalar, gençlik toplulukları ve festivalleri, spor müsabakaları, yabancı ziyaretçiler, öğrenciler ya da göçmenler ile iletişim ve genel olarak insanların değişimi gibi olumlu olanak ve durumlardan yararlanmaya gayret etmelidirler.

31. Eşgüdümlü uluslararası eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması ile bağlantılı olması gereken Birleşmiş Milletler için öğrenci ve öğretmen dernekleri, uluslararası ilişkiler kulüpleri ve UNESCO kulüpleri gibi organizasyonların kurulmasına ve gelişimine yardım etmek için adımlar atılmalıdır.

32. Üye Devletler, okul ve okul-dışı eğitimin her bir aşamasında, bu tavsiye kararının hedeflerine doğru yöneltilen etkinliklerin eşgüdümlü olmasını ve eğitimin, öğretme ve öğrenmenin farklı seviye ve türleri için müfredat ile tutarlı bir bütün oluşturmasını sağlamaya gayret etmelidirler. Bu tavsiye kararında yer alan işbirliği ve ortaklık ilkelerine, bütün eğitim etkinliklerinde başvurulmalıdır.

VII. Öğretmen hazırlanması

33. Üye Devletler, öğretmenleri ve diğer eğitim personelini bu tavsiye kararlarının amaçlarını takip etmedeki rolleri için hazırlamanın ve onlara sertifika vermenin yollarını ve araçlarını sürekli olarak geliştirmelidir ve bu doğrultuda:

- (a) Öğretmenlere bir sonraki çalışmalarını için motivasyon, insan haklarının pratikte uygulanabilmesi için insan hakları etiğine ve değişen toplumun amacına bağlılık, insanlığın temel birliğine dair bir kavrayış, kültürlerin farklılıklarının her bir birey, grup veya millete bahşettiği zenginliklerin takdirini telkin etme yeteneği sağlamalı;
- (b) Diğer araçların yanında sorunları çözmek için yapılan çalışmalarla, dünya sorunlarının ve uluslararası işbirliği sorunlarının temel disiplinler arası bilgisini sağlamalı;
- (c) Öğretmenleri, öğrencilerin isteklerini de göz önüne alarak ve onlarla yakın işbirliği halinde çalışarak, uluslar arası eğitim, eğitimsel ekipman ve araçlara dair program gelişiminde aktif rol almaya hazırlamalı;
- (d) Aktif eğitim ve öğretim metotlarının kullanımında, en azından değerlendirmenin temel tekniklerinde, özellikle de çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin toplumsal davranış ve tavırlarına uygulanabilir deneyler oluşturmalı;

(e) Eğitimsel yenilikler yapma ve eğitimine devam etme isteği ve yeteneği, takım çalışması ve disiplinler arası çalışmalar deneyimi, grup dinamikleri bilgisi, ve uygun fırsatlar yaratma ve onlardan faydalanma yeteneği gibi kabiliyetler ve beceriler geliştirmeli;

(f) Uluslararası eğitim alanında deneyler, özellikle de diğer ülkelerde yürütülen yenilikçi deneyler üzerine çalışmaları kapsamlı ve ilgili kişilere yabancı öğretmenlerle doğrudan bağlantı kurmaları için mümkün olan en büyük ölçüde olanaklar sağlamalıdır.

34. Üye Devletler, ilgili kişilere – örneğin, müfettişlere, eğitim danışmanlarına, öğretmen eğiten kolejlerin müdürlerine ve gençler ve yetişkinler için eğitim faaliyetleri düzenleyenlere – gençlerin uluslararası sorunlara dair isteklerini ve bu istekleri gerçekleştirmek için olasılıkları geliştirebilecek yeni eğitim metotlarını da dikkate alarak, öğretmenlerin bu tavsiye kararının hedeflerini gerçekleştirmelerinde onlara yardım etmelerini sağlayacak, talimat, denetim veya rehberlik, eğitim, bilgi ve tavsiye vermelidirler. Bu amaçlarla, ilgilileri ve öğretmenleri bir araya getirmek için uluslararası ve kültürler arası eğitime dair seminerler veya hatırlatıcı dersler düzenlenmelidir; diğer seminerler veya dersler, ebeveynler, öğrenciler ve öğretmen dernekleri gibi diğer ilgili gruplarla denetleyici personel ve öğretmenlerin buluşmasına olanak sağlayabilir. Eğitimin rolünde yavaş fakat derin bir değişim olması gerektiği için, eğitim kurumlarındaki yapıların ve hiyerarşik ilişkilerin biçimlerinin değiştirilmesi için yapılan deney sonuçları eğitim, bilgi ve tavsiyelerde yansıtılmalıdır.

35. Üye Devletler, hizmet etmekte olan öğretmenler ya da yönlendirmeden sorumlu personele yönelik herhangi bir ileri öğretim programının, uluslararası eğitimde çalışanların deneyimlerinin sonuçlarını karşılaştırmak amacıyla, uluslararası eğitim bileşenleri ve fırsatlarını içermesini sağlamak için çaba göstermelidirler.

36. Üye Devletler, eğitimsel çalışmayı ve yurtdışı bilgi tazeleme kurslarını, özellikle dostluğu ödüllendirerek, teşvik etmeli ve kolaylaştırmalı ve böyle kursların başlangıç öğretiminin, hizmetin, bilgi tazeleme öğretiminin ve öğretmen terfisi düzenli sürecinin parçası olarak tanınmasını teşvik etmelidirler.

37. Üye Devletler eğitimin her düzeyinde öğretmenlerin karşılıklı değişimlerini organize etmeli ya da desteklemelidirler.

VIII. Eğitimsel araç-gereç ve materyaller

38. Üye Devletler, birçok ülkede öğrencilerin uluslararası ilişkilerle ilgili bilgilerini okulun dışındaki kitlesel medya aracılığıyla aldıkları gerçeği üzerinde özel olarak düşünerek uluslararası eğitim için araç-gereç ve materyallerin yenilenmesini, üretimini, yaygınlaşmasını ve değişimini kolaylaştırmak için çabalarını arttırmalıdır. Uluslararası eğitim ile ilgili olanlar tarafından ifade edilen ihtiyaçları karşılamak için, çabalar eğitim araç-gereçleri eksikliğinin üstesinden gelme ve onların kalitesini artırma üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. Yapılacaklar şu şekilde olmalıdır:

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

(a) Uygun ve yapıcı kullanım, ders kitaplarından televizyona kadar bütün araç-gereç türleri ve mevcut yardımlardan ve yeni eğitimsel teknolojiden yapılmalıdır;

(b) Öğrencilere kitlesel medya tarafından iletilen bilgiyi seçmeleri ve analiz etmelerinde yardım etmek için, öğretimde özel kitlesel medya eğitiminin bir bileşeni olmalıdır;

(c) Farklı kültürler arasında anlayışa kaynaklık eden görsel sanatların ve müziğin önemine dayanarak, kitaplarda ve tüm öğrenme araç-gereçlerinde, uluslararası bileşenlerin girişini kapsayan, farklı konuların yerel ve ulusal yönlerini sunmak için bir çerçeve vazifesi gören ve insanlığın bilimsel ve kültürel tarihini gösteren evrensel bir yaklaşım kullanılmalıdır.

(d) İnsanlığın yüzleştiği temel problemleri örnekleyen ve her bir hususta uluslararası işbirliği ihtiyacını gösteren ve disiplinler arası doğanın yazılı ve görsel-işitsel materyalleri ve onların pratik biçimleri ülkenin eğitim dili ya da dillerinde, Birleşmiş Milletler, UNESCO ve diğer Uzmanlaşmış Ajanslar tarafından sağlanan bilgi yardımı ile hazırlanmalıdır.

(e) Her ülkenin yaşam biçimini ve kültürünü, o ülkelerin karşılaştığı başlıca problemleri ve tüm dünyayı ilgilendiren etkinliklere katılımını gösteren belgeler ve diğer materyaller, hazırlanmalı ve diğer ülkelere bildirilmelidir.

39. Üye Devletler, eğitimsel araç-gereçlerin, özellikle ders kitaplarının, yanlış anlamaya, güvensizliğe, ırkçı tepkilere, diğer gruplara ve insanlara nefret duymaya ya da onları hor görmeye meydan vermeye eğilimli unsurlardan arınmış olmalarını garanti etmek için uygun tedbirler almalıdırlar. Materyaller, öğrenenlerin bu tavsiye kararının amaçlarına aykırı gibi görünen kitlesel medya aracılığıyla yayılan düşünceleri ve bilgiyi değerlendirmelerine yardımcı olacak geniş bir bilgi geçmişi sağlamalıdırlar.

40. İhtiyaçları ve olanaklarına göre, her bir Üye Devlet, bu tavsiye kararının hedeflerine göre tasarlanmış ve eğitimin farklı aşamalarına ve biçimlerine uyarlanmış yazılı ve görsel-işitsel materyal sunan bir ya da daha fazla dokümantasyon merkezi kurmalı ya da kurmaya yardım etmelidir. Bu merkezler uluslararası eğitim reformunun gelişmesine yardımcı olması için, özellikle gelişmekte olan ve yaygınlaşan yenilikçi düşünce ve materyaller tarafından tasarlanmalıdır ve bu merkezler aynı zamanda diğer ülkelerle bilgi alışverişini düzenlemeli ve kolaylaştırmalıdır.

IX. Araştırma ve Deney

41. Üye Devletler, Ortak Okullarda yapılmakta olanlar gibi, temeller, esas prensipler, uygulama araçları, uluslararası eğitimin sonuçları, bu alandaki yenilikler ve deneysel faaliyetler üzerine yapılan araştırmaları teşvik edip desteklemelidirler. Bu eylem,

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra HATIPOĞLU tarafından yapılmıştır.

üniversitelerin, araştırma kuruluşlarının ve merkezlerinin, öğretmen eğiten kurumların, yetişkin eğitimi veren merkezlerin ve uygun sivil kuruluşların işbirliğini gerektirmektedir.

42. Üye Devletler, uygun veya uygun olmayan tavır ve davranışların oluşumu ve gelişimi, tavır değişimi, kişilik gelişimi ile eğitimin etkileşimi ve eğitimsel faaliyetin olumlu veya olumsuz sonuçları üzerinde her bir ülkede yürütülen araştırmaların sonuçlarını uygulayarak öğretmenler ve ilgili yetkililerin sağlam bir psikolojik ve sosyolojik temele dayanan uluslararası eğitimi inşa etmelerini temin etmek için uygun adımı atmalıdırlar. Bu araştırmanın esas kısmı, gençlerin uluslararası sorunlar ve ilişkilere dair emellerine ayrılmalıdır.

X. Uluslararası İşbirliği

43. Üye Devletler, uluslararası işbirliğini uluslararası eğitimin geliştirilmesinde bir sorumluluk olarak görmelidirler. Bu tavsiyenin uygulanmasında, esasen Birleşmiş Milletler Antlaşması gereğince herhangi bir Devletin iç işlerine ait yasal yetkilerine giren meselelere müdahale etmekten sakınmalıdırlar. Kendi eylemleriyle, bu tavsiyeyi uygulamanın bizzat uluslararası anlayış ve işbirliği konusunda bir uygulama olduğunu göstermelidirler. Örneğin, uluslararası eğitim üzerine sayıları giderek artan uluslararası toplantı ve çalışma toplantıları düzenlemeli veya uygun yetkililere ve sivil kuruluşlara düzenlemeleri için yardım etmeli; yabancı öğrencilerin, araştırma çalışanlarının, öğretmenlerin ve işçi derneklerine ve yetişkin eğitimi kuruluşlarına üye eğitimcilerin kabulü için programlarını güçlendirmeli; okul yaşındaki çocukların, öğrencilerin ve öğretmenlerin değişimiyle karşılıklı ziyaretleri teşvik etmeli; kültür ve hayat tarzlarına dair bilgi değiş tokuşunu genişletip yoğunlaştırmalı; diğer ülkelerden gelen öneri ve bilgilerin çevrilmesini, uyarlanmasını ve dağıtılmasını düzenlemelidirler.

44. Üye Devletler, daha geniş uluslararası bir perspektifte deneyimlerini genişleterek karşılıklı çıkarları desteklemek amacıyla, UNESCO'nun yardımıyla kendi Ortak Okulları ve diğer ülkelerdeki Ortak Okullar arasındaki işbirliğini teşvik etmelidirler.

45. Üye Devletler, ders kitaplarının, özellikle de tarih ve coğrafya kitaplarının daha geniş çaplı olarak değiş tokuş edilmesini teşvik etmeli, ve eğer mümkünse çift taraflı veya çok taraflı antlaşmalar yaparak, ders kitaplarının ve diğer eğitim araçlarının doğru, dengeli, güncel ve ön yargısız olmasını ve farklı insanlar arasında karşılıklı bilgi ve anlayışa katkıda bulunmasını temin etmek için karşılıklı çalışma ve revizyon yapılması amacıyla, uygun olduğunda, önlem almalıdırlar.

Yukarıda yer alan metin, Paris'te düzenlenen ve yaklaşık olarak 1974 Kasım ayının 23. gününde deklare edilen Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Genel Konferansı'nın 18. oturumu esnasında, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu tarafından uygun biçimde alıntılanmış tavsiye kararının özgün metnidir.

İşbu hususlara tam inançla imzalarımız 1974 Yılı 25 Kasım'da metne eklenmiştir.
Genel Konferans Başkanı
Genel Müdür